

ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Туристичний продукт – це поєднання матеріальних і нематеріальних елементів, таких як природні, культурні та антропогенні ресурси, визначні пам'ятки, об'єкти, послуги та види діяльності навколо певного центру інтересу, що є ядром маркетинг-міксу дестинації і створює загальне враження для відвідувачів, включаючи емоційні аспекти для потенційних клієнтів [1].

Туристичний бізнес зазнав серйозних втрат через обмеження подорожей, закриття повітряного простору, закриття готелів та ресторанів, а також зміни у споживчому попиті [2].

Російська агресія створює небезпеку для туристів та обмежує їхню можливість безпечно подорожувати до певних регіонів. Це привело до значного зниження туристичного попиту та до великих втрат для підприємств туристичної індустрії, які залежать від туристичного потоку [3].

За даними Державного агентства розвитку туризму України, за січень – червень 2025 року представники туристичної сфери сплатили до державного бюджету 1 мільярд 613 мільйонів гривень податків. Це майже на 30% більше, аніж за аналогічний період 2024го: тоді ця сума становила 1 мільярд 251 мільйон гривень. Цьогорічні показники вдвічі перевищили 2023-ій – всього 897 мільйонів гривень [4].

За словами Голови Державного агентства розвитку туризму України Наталі Табаки, окрім інфляційних чинників, зростання пояснюється пожвавленням внутрішнього туризму – дедалі більше українців подорожують всередині країни, зокрема до західної частини країни. Адже в людей є базова

необхідність у відпочинку, аби продовжувати ефективно працювати, підтримувати своє фізичне та психологічне здоров'я. І саме у західних регіонах зосереджується найбільший попит, що напряму впливає на доходи підприємств, податкові надходження до бюджету і, як наслідок, це сприяє адаптації ринку загалом.

Зокрема, зростає й кількість платників: станом на перше півріччя 2025-го, кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері туризму, становить понад 14 з половиною тисяч. А це на 5% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Серед лідерів-платників податків залишаються готелі – саме вони склали 71% від загальної суми усіх надходжень, а це 1 мільярд 144 мільйони гривень.

Для порівняння, 2024-го року ця сума становила 809 мільйонів гривень. У 2023-ому – 570 мільйонів. У довоєнний період, у 2021-ому, загальна сума надходжень була 665 мільйонів гривень. Це свідчить про зростання попиту на організоване розміщення, а також про активне відновлення готельного бізнесу від початку повномасштабного вторгнення. Серед ключових категорій платників податків залишаються також і туристичні оператори.

За перше півріччя цього року туроператори сплатили майже 195 мільйонів гривень. Минулоріч ця сума становила майже 165 мільйонів гривень. А 2023-го – всього 88 мільйонів.

Від туристичних агентств надійшло фактично 153 мільйони гривень за півріччя. 2024-го ця сума становила 102 мільйони 700 тисяч гривень та трошки більше 100 мільйонів у 2021-ому році.

Загалом, спостерігається зростання на 49%. Бази відпочинку та дитячі табори сплатили більше 92 мільйонів гривень на противагу 2024-ому – 78 мільйонів гривень. Вагомим індикатором активності є туристичний збір, який сплачують гості під час тимчасового проживання у готелях, хостелах чи апартаментах.

За перше півріччя 2025 року, загальна сума надходжень – понад 142 з половиною мільйонів гривень. 2024-го ця сума становила 106 мільйонів

гривень. Приріст склав – +34%. Загалом, на ринку кількість фізичних осіб-підприємців зросла на 6%, натомість кількість юридичних осіб зменшилась на 1%. Це наслідки високого рівня динаміки та гнучкості ринку, де малий бізнес активно займає свою нішу.

Кількість платників туристичного збору також збільшилась: з 4 945 у II кварталі 2024 року до 5 717 у II кварталі 2025 року. Щодо географії податкових надходжень, то лідерство стабільно тримають столиця і західні області країни. У ТОП-5 за сумою надходжень від туристичного збору: Київ – 33,6 мільйонів гривень; Львівська область – 26 з половиною мільйонів; Івано-Франківська область – понад 22 мільйони; Закарпатська область – майже 12 мільйонів; Київщина – фактично 7 з половиною мільйонів гривень. Щодо ТОП-5 регіонів за кількістю платників – то це Івано-Франківська область, Львівська, Закарпатська, Одеська області і столиця [4].

Такі показники підтверджують, що туристичний продукт сьогодні виступає важливим фіскальним джерелом доходів держави та місцевих громад. Зростання податкових надходжень і туристичного збору демонструє, що розвиток галузі має не лише соціальний, а й економічний ефект.

Таким чином, туристичний продукт виступає не лише засобом задоволення рекреаційних потреб населення, але й важливим чинником економічного розвитку. Його створення і реалізація забезпечують формування фінансових потоків, що наповнюють державний і місцеві бюджети, сприяють зайнятості населення та розвитку суміжних галузей. Розвиток конкурентоспроможного туристичного продукту є ключем до сталого зростання та фінансової стабільності підприємств галузі туризму України.

Список використаних джерел:

1. Філіпова В. Л. Управління конкурентоспроможністю туристичного бізнесу в умовах глобальних викликів : дис. ... д-ра екон. наук. Одеса : Одеський національний технологічний університет, 2025. 44 с.
2. Zaitseva V., Tsviliy S., Gurova D., Korniienko O., Mamotenko D.

Postcoronavirus formation of tourist micro-business of the region on the basis of economic security. *Management, finance, economics: modern problems&ways of their solutions* : collective monograph. USA. Boston: Primedia eLaunch, 2021. P. 169–202.

3. Цвілий С. М., Корнієнко О. М. Посткоронавірусне відновлення бізнес-активності мікропідприємств сфери гостинності регіону. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 32(71). Київ : ВД «Гельветика», 2021. № 3. С. 73–78.

4. Державне агентство розвитку туризму України. Податкові надходження від туризму зросли на третину: за перше півріччя 2025 року індустрія сплатила більше півтора мільярда гривень URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/podatkovyi-nadhodzhennya-vid-turizmu-zrosli-na-tretinu-za-pershe-pivrichchya-2025-roku-industriya-splatila-bilshe-pivtora-milyarda-griven> (дата звернення: 08.10.2025).